

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KOZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre 2 frt 60 kr.
Félévre 1 „ 30 „
Negyedévre — 70 „
Egyes szám ára 6 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelék).

Hirsch báróné.

Egy jótékony uri asszony halt meg közvetlenül a husvéti ünnepek előtt, a kit néhány millió szegény ember igaz könyűje kísért sirjába. Hirsch báróné az elhunyt urasszony, a ki életében többet áldozott a nyomor és nélkülözés enyhítésére, mint bármelyik koronás fő Európában. Azt mondják, hogy felül van ötven millió forint az az összeg, a mit az elhunyt báróné a szegényeknek adott. Az ő anyagi apostolkodása majdnem vértanuságszámba megyen a mai rideg és önző korban, midőn ellökte magát a pengő aranyok millióit, hogy azt váltópénzre felaprózva, eljuttatta az inségben vonagló kezébe s nem várt s nem is kapott ezért egyebet, mint a kötelességérzésnek azt a boldog nyugodalmát, a mely nyomában jár a nemes jótékonyágnak. Mig az emberek görcsösen ragaszkodnak a pénzhez, annak bírásához, előtte nem volt annak értéke, ha ki nem oszthatta a nyomor gyermekei között. Hirsch báróné életcélja a szentírás szavait követve haladt a maga útján: annyit tett ez a hős asszony a szegényekért, hogy azok szivéből emlékezetét az idő kiirtani soha nem fogja.

Hirsch báróné *Bischofsheim* Klára 1833-ban született Antwerpenben. Báró Hirsch Mórral való házasságából csak egy gyermeke született, de azt elvette tőle a halál 1887-ben. Akkor fogadta fiaul a két Le Forest bárót, Arnoldot és Rajmondot, a kiken azután olyan szeretettel csüggött, mintha tulajdon vérei volnának. De ez a szeretet nem elégithette ki Hirsch Mór feleségét. Gyermekeül fogadta az egész emberiséget, a szűkölködők, a nyomorultak egész légióját s amióta férje is meghalt (1896 április), az-

óta meg éppen nem ismert határt a jótékonyágban. Budapesten fentartott jótékonyági intézetének néhány héttel ezelőtt, a mikor tudomásáraadták, hogy igen sok szegény embert el kell utasítani, rögtön egy millió forintot küldött. A budapesti intézetet különben is akkora tőkével látta el, hogy csak a kamatai tizezer forintot jövedelmeznek havonként. Ugyanigy gondoskodott Bécs szegényeiről is.

Ezeken az állandó segélyezéseken kívül óriási összegeket, száz ezreket áldozott egyes jótékonyági intézményekre. A király uralkodói jubileumára Brünn részére másfél millió, Bécs részére egy millió alapítványt tett. Jótékonyágát irodái útján gyakorolta. Mind-egyiknek 120,000 forintot juttatott évenként, vagyis 10.000 forintot havonként. Össze-vissza körülbelül negyven millió forintra rugott az az összeg, a melyet férje halála óta, tehát két év alatt, jótékony czélokra áldozott. Nemesszivűségét csodálták minden körben és királyunk is azzal fejezte ki elismerését iránta, hogy az Erzsébet-rend megalapításakor e rend nagykeresztjével tüntette ki.

Hirsch báróné halála nem jött váratlanul. Körülbelül egy év óta betegeskedett és két hónappal ezelőtt olyan rosszra fordult állapota, hogy föl sem kelhetett az ágyból. Legközelebbi hozzátartozói az utóbbi időben folyton körülötte voltak és a leggyöngédebb szeretettel ápolták, de egész Párizs részvétellel kísérte betegségének minden fordulatát. Jellemzi a derék öreg asszonyt, hogy halála előtt megkérte környezetét, hogy minden koszorút és virágkúldeményt utasítsanak vissza.

Igy élt, így halt meg a század egyik legnemesebb szivű asszonya.

Hirsch báróné.

A magyar szellem ápolása.

Éppen a közoktatásügyi tárcza költségvetési vitája közben vettünk egy olyan hirt a vidékről, amely bizonyára minden magyar embert megdöbbsent és elszomorít.

Egy tolnamegyei községben, hol a vegyes sváb és magyar lakosságra való tekintettel az istentiszteletet felváltva magyar és német nyelven tartották, husvét ünnepén a magyar istentisztelet került sorra. A hitközség sváb lakói már előzőleg azt követelték, hogy az ünnepi istentisztelet német legyen; hogy ez nem történt, példátlan botrányt idéztek elő. Olyan lármát ütöttek a szentegyházban, hogy lelkész kénytelen volt prédikációját félbeszakítva, a szószék-ről távozni s kint a szentegyház előtt idegen ajku hiveinek tettleges bántalmazása elől is csak alig menekülhetett.

A vizsgálat ebben a kinos ügyben most folyik, annak eredménye azonban nem érdekel bennünket. Semmi sem változtathat azon a szomorú valóságon, hogy itt, ebben a magyar hazában merényletet követtek el a mi édes anyanyelvünk ellen, még pedig elkövették a hit fenntartásának hajlékában, ahová az izgágaság szenvedélyeinek az emberi lélek törvényei szerint nem szabad behatolnia.

A törvény keze a merénylőket majd sujtani fogja, de el nem enyészeti a megtörténteket. A történeti valóság az, hogy Tolnamegyének azokat a községeit, melyeknek egyikében a botrány lefolyt, a 48-as időkben tiszta magyar ajku lakosság lakta. Azóta az államhatalom s a megyei törvényhatóság nyitott szemei előtt akadálytalanul folyt az elnémetesedés. Sőt még elő is segítette ezt a megyei közigazgatás lanyhasága, amely helyben hagyta azt, hogy egyes gazdag sváb községlakó befolyására német nyelvű tanítók választassanak s ennek a befolyásnak a hatalmasodásával, sőt a hivatalos támogatásával a magyar nyelv, a magyar szellem annyira kiszorult onnan, hogy ma már a templomban sem türték meg.

Igen kis részlete ez a Magyarországon évtizedek óta folytatott nemzetiségi politikának, de nagyon jellemző rá. Mert ennek a nemzetiségi politikának gyászos eredménye minden vonalon abban áll, hogy az idegen nemzetiségek felül kerekedtek a magyar elemen. Holott fordítva kellene lennie. Az államhatalom helyes beavatkozásának azt kellett volna eredményeznie, hogy a magyar faj, a magyar nyelv ne szoruljon ki ősi fészkeiből, hanem épp ellenkezőleg: olvaszsa magába az idegen keveréket.

Be kell ismerni államférfiaknak, hogy az eddig alkalmazott nemzetiségi politika hibás és erélytelen volt; a magyar faj érdekeinek: a nem-

zeti szellemek s a nyelvnek erélyesebb ápolását kell tehát a jövő czélja gyanánt kitűzniök.

Főeszköz a czél eléréséhez a magyar nyelv terjesztése, mert nem hiába mondotta azt nagy költőnk, hogy „nyelvében él a nemzet.” Idegen ajku honpolgár is lehet érzelmeire nézve jó magyar, de a ki ettől a mi anyanyelvünktől idegenkedik, az nem lehet hü fia a hazának s aki nyelvünket nem akarja megtanulni, az nem ismerhet meg bennünket sem, az nem olvadhat mi közzénk.

Ennek a nemzetiségek közé ékelt maréknyi magyar népnek létérdeke tehát, hogy az állam a magyar szellem s első sorban a nyelv ápolásában s fejlesztésében minden eszközzel segítségére legyen s ennek az állami beavatkozásnak mindenekelőtt a nép elemi oktatásánál kell kezdetét vennie.

E tekintetben az új kormányra az a nehéz, de szép feladat vár, hogy elődjeinek mulasztásait pótolni igyekezzék.

A nép minisztere.

(A kormány és a munkáskérdések.)

A földmivvelésügyi tárcza költségvetése alkalmával Darányi Ignác földmivvelési miniszter beszédjében főként a földmivveléssel foglalkozó kisemberek sorsával foglalkozott s ennek során alaposan tájékozódunk, hogyan gondolkozik a kormány a munkáskérdések felől. Elmondhatjuk e beszéd után, hogy Darányi valóban a nép minisztere, mert senki még több jóakarattal, több figyelemmel nem foglalkozott a földmivvelő nép ügyeivel, mint ő. Ennek bizonyítására röviden előadjuk, mit beszélt a miniszter a munkáskérdések felől. A *munkástörvényen* kezdte. Azok a jóslatok, azok a fenyegetések, a melyeket a munkástörvényhez kapcsoltak, nem váltak be. A magyar munkás — a jóra való munkást érti, nem a hazátlan agitátorokat — elismeri, hogy ez a törvény nemesak kötelességeket szab rá, hanem lényeges védelmet és oltalmat is nyújt neki. Másfél millió munkás kiváltotta már igazolványát, és 333 munkást 18 megyében dicsérő oklevéllel és egyenként 50 forint jutalommal tüntetett ki. Ezek oly emberek, a kik 30—40—50 évig egy helyben voltak aratók és soha ellenük panasz föl nem merült. Az ország különböző vidékein és pedig első sorban a munkáskérdés által érintett vidékeken 313 népkönyvtárt létesített. Ezen kívül gondoskodott a népies irodalomról. Mert nagy tévedés az hinni, hogy mi a munkáskérdést csak golyóval és puskával akarjuk megoldani. A munkáskérdést úgy kell megoldani, hogy mi az agitátorokkal *versenyre keljünk, versenyre keljünk a nép felvilágosításában, versenyre keljünk a magyar népjózan gondolkodásának és fogékonyságának okos felhasználásával.* És el fog jönni az idő, a mikor ez a nép meg fog győződni arról, hogy őszinte barátját és támaszát a magyar törvényhozásban és a magyar birtokos osztályban kell, hogy keresse. Nagy súlyt helyez arra, hogy a munkások *egészséges szövetei támogatásban részesüljenek; ama munkássegítőalapok létesítésére, a melyeknek az a czélja, hogy a mikor önhibáikon kívül esnek el a munkától a munkások,*

azért mégis megélni tudjanak. Ezek ezéjaira 59.800 forintot fordított. A *munkásközvetítést* iparkodott szélesebb alapokra fektetni. Nagy gondot fordít a *háziiparra*. A jövő évre már nyolczvan tanfolyamban fogják a háziipart rendszeresen oktatni.

Kérni fogja a törvényhozást, hogy a munkások érdekében további törvényeket alkosson. Óhajt egy törvényt benyújtani a földmunkásokról, később az erdei munkásokról és a dohánykertészetről. Óhajtja továbbá a *munkásbiztosítás* ügyét és pedig lehetőleg kapcsolatban a *cselédbiztosítással* megoldani akként, hogy az állam hozza meg az áldozatát, a községek stb. hozzák meg az áldozatokat, de hozza meg az áldozatát az a munkás is és ama áldozat mértékének megfelelőleg, a melyben ő hozzájárul, joga legyen eme kérdések intézésébe bele is folyni. A midőn a munkás-biztosítás kérdését megoldani szándékozik, érintkezésbe fog lépni magukkal a munkásokkal, mert azt hiszi, hogy az ő tapasztalásainak, jogos kívánságainak megismerésének csakis hasznát veheti. Jelenti különben, hogy az aratási szerződések megkötése a legjobban folyt le. Mindazáltal tartalékról ez idén is fog gondoskoddni, mert oly nagy érdekek fűződnek az aratás nyugodt lefolyásához, hogy e részben kockáztatni semmit sem szabad. Ő a magyar embert és is a magyar munkást is úgy ismeri, a ki szereti maga fölött látni a szigorú és erélyes kezet, csak azt kívánja még, hogy ez a kéz egyszersmind igazságos és emberséges is legyen.

Ezek voltak a „népminiszter“ szavai, amelyek nagyrésztben már tették is váltak és bizonyára többet érnek minden józan ember előtt a népbolondító agitátorok hazudozásainál.

Országgyűlés.

A képviselőház a mult hét folyamán a földmivelésügyi meg a vallás- és közoktatásügyi tárczák költségvetésének tárgyalásával foglalkozott s azokat rövid vita után el is fogadta.

A földmivelésügyi tárcza.

Április 7-én a földmivelésügyi tárcza költségvetését folytatták s elmondotta **Darányi Ignác** földmivelésügyi miniszter nagyszabású beszédét, mely a Ház minden részében osztatlan tetszéssel találkozott. A népszerű miniszter nyíltan bejelentette a harezot a gazdasági élet minden tisztességtelen kinövésé ellen. Ilyenekül jelölte meg a *borhamisítást* és a *gabonauzsorát*. A borhamisítás dolgában az egész Ház osztatlan helyeslése között jelentette ki, hogy ezután is erélylyel fog tovább haladni és eljárni a hamisítók ellen.

A gabonauzsora ellen is határozott állást foglalt. Egyrészt föntartani ígérte az eddigi rendelkezéseket a gabonauzsora ellen, másrészt a szövetkezetek segítségével helyezte kilátásba a nép megszabadítását a kizsákmányolástól.

Harmadik, fontos része volt beszédének a *munkásbiztosítás* ügye, a melyet az állam, a községek és a munkások hozzájárulásával akar megoldani, önkormányzati alapon, vagyis akként, hogy a munkásoknak legyen meg a kellő befolyásuk az intézményre. Bővebb részletekbe a miniszter ezuttal nem

bocsátkozott. Ismertette ezután a munkástörvény végrehajtását, a mely elég jól ütött ki; az elhangzott jóslások, fenyegetések nem váltak be. Programjába foglalta még a termények értékesítésének felkarolását, az állategészségügy államosítását, telepítési és parcellázási kérdéseket, szóval egy igazi agrárius programot adott s figyelme főként a kisemberekre terjedt ki. Élénk éljenzéssel fogadták beszédét.

A miniszter után **Szivák Imre** behatóan, ismertette a gabonauzsora kérdését, a melyet véleménye szerint külön törvényes intézkedés nélkül orvosolni nem lehet. Az ülés végén még **Marjay Péter** kérdezte meg a minisztert: módjában van-e intézkedni az iránt, hogy a buzaring bukása után a bözselovagok az összehordott sok szemét-buzával le ne nyomják buzánk árát?

A vallás- és közoktatásügyi tárcza.

Április 8-án a **Wlassics** miniszter tárczájára került a sor, aki hosszú beszédben nyitotta meg a költségvetési vitát. Kimerítően nyilatkozott az oktatásügyi és művészeti kérdésekről s ami bennünket ebből különösebben érdekel, ez az, hogy ujjászervezni óhajtja a tanító-képzést és azzal a tervvel foglalkozik, hogy mi módon lehessen a tanító-képzőből belépni a tanárképzőbe. A *népiskolák* terén nagy a haladás az ingyenes oktatás dolgában, államosítunk is, de kényszer nélkül és a tanítók anyagi helyzetén a miniszter fokozatosan javít. Különösen a felekezeti és községi tanítók korpótléka dolgában kíván úgy eljárni, hogy a hol az iskolaföntartó nem adhatja meg a korpótlékot, megadja ő. Megígérte, hogy öt év alatt a tervezett ezren felül levő állami iskolát létesíti. A miniszter azután keserűen említette, hogy csak tizenhatezer forintja van óvóiskolák föntartására s az óvó-ügy az államhoz nem méltó módon tesped. Általában panaszkodott a miniszter, hogy nem áll rendelkezésére elegendő összeg szép terveinek megvalósítására, ami bizony baj, de a szegénységünkötől telhető lassu haladásra így is reményünk lehet.

Boda Vilmos: Azt mondja, hogy a nemzeti állam kiépítésére irányuló törekvés a legfőbb alapelv, az az alap, a melyen mindennek felépülnie kell. A mikor a magyar nyelv fölényéről van szó, ott a legszigorubb álláspontra kell helyezkedni. Követeli, hogy az ország minden lakója birja az állam nyelvét, a magyart. A kormánzatnak oda kell hatni, hogy még az idegenajku tanulók is elsajátítsák a magyar nemzet nyelvét.

Ováry Ferencz: A népiskolák fontosságát fejtegeti, mert itt nyeri a gyermek egész jövőjére kiható alapnevelését. A fötényező itt a jó, megfelelő képzettségű és elegendő számú tanító. Sajnos azonban, hogy nálunk még mindig tanítóhiány van. Sürgeti az óvóiskolák viszonyának rendezését is és a gazdasági ismétlőiskolák minél nagyobb számban való

fölállítását mondja szükségesnek, tekintve ezek nagy, ismeretterjesztő hatását.

A felszólalt szónokok úgy az oktatás ügyének, mint a művészet terén a magyar szellem ápolását kérték a kormánytól s mindenki inkább keveselte, mint sokalta azt a költséget, a melyeket ezekre a hazafias czélokra államháztartásunk áldozhatott.

Április 11-ike hivatalosan megállapított évfordulója lévén a 48-iki törvények szentesítésének, e napon az országgyűlés szünetelt. Legközelebb az igazságügyi tárca költségvetése kerül sorra.

Pest vármegye és az új kormány.

Az ország első vármegyéjének törvényhatósága e hó 11-én tartott közgyűlésén, ősi hagyományához hiven az új kormány iránt is kifejezést adott érzelmeinek. Hiven tünteti vissza az idők változását az a körülmény, hogy a közgyűlés teljes bizalommal sietett üdvözölni az új kormányzatot.

Beniczky Ferencz főispán nyitotta meg a közgyűlést. Beszédében visszatekintett a megye három hónap előtti közgyűlésére, amikor a közgyűlés nyomott hangulatban jött össze, mert az országban és parlamentben hónapok óta visszavonás, zilált állapotok uralkodtak. A király elhárította ezt a veszedelmet az ország feje felől, egy nagy férfiú, *Széll* Kálmán segítségével, kinek jelszava a „Törvény, jog és igazság” nagy megelégedéssel és örömmel tölti el az országot. Ez öröm érzéseitől áthatva nyitja meg a közgyűlést.

Ezután *Teleky* József gróf állt föl, s indítványozta lendületes beszédben, hogy a megye úgy *Széll* Kálmán miniszterelnököt, mint az összkormányt felirattal üdvözölje. Az üdvözlő felirat a következő:

A mult év végén és a jelen év kezdetén nehéz időkét élt a magyar nemzet, a magyar alkotmány volt veszélyeztetve: az az alkotmány, amelyet a számtalan vészben és viharban sokkal inkább meggyökeresedettnek hiszünk, éreznünk és tudunk, minthogy esorba eshetnék annak épségében.

Mélyen elszomorodva a bizonytalanság, kétkedés nyomasztó hatásai alatt voltunk, amelyet a nemzet dicső multjába és önerőnkbe vetett feltétlen bizalmon alapuló önértzet, ellentállási és akaraterő tudata tett csak elviselhetővé.

És végre, hála az isteni gondviselésnek, Nagyméltóságod és kormányának kinevezése által a nehéz válság nyomasztó hatásai alól immár feloldottnak érezhetjük magunkat. A nemzet életelemének alapja, egyenletesen liükető vére, a minden jónak kiapadhatatlan forrása meg van védve és a magyar alkotmány és egyedüli kincsünk, szentesített törvényeink összeségének tisztasága ismét régi erejökben nemesak tündökölnék, de régi követelések és régi óhajok megvalósulására is alapos kilátásunk van és a nemzeti élet fejlesztésének új forrásai nyílnak meg előttünk a nagyméltóságod által hozott béke olajágával.

Élénk helyeslés és éljenzés kísérte a feliratot, melynek felolvasása után *László* Zsigmond dr. állt fel szólásra s midőn a nemzetipárt politikai működését méltatta a közgyűlés helyeslése közt, rámutatott arra is, hogy a parlamenti béke helyreállításá-

ban nagy szerepe volt a nemzetipárt vezérének, *Apponyi* Albert grófnak. Indítványozza, hogy a közgyűlés *Apponyi*hoz és a volt nemzetipárthoz üdvözlő iratot intézzen. A közgyűlés lelkesülten fogadja el ezt az indítványt is; külön üdvözlő feliratot küldött továbbá *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszternek is, a szövetkezetek alapítása körül kifejtett buzgó tevékenységéért.

Az ország első vármegyéjének ez a közgyűlése, ennek az országnak a történetében mindenestre érdekes lapot képez. Az utódok megolvashatják belőle, hogy a magyar ember főjellemvonása a bizalom, a polgári erény és kötelességtudás elismerése, nagraybecsülése, annak buzditása, Pest vármegyében rég megérdemelt polezára helyzetetett vissza.

A munkások adója.

Több ízben kifejtettük már, hogy az ugynevezett kereseti adó mily érzékenyen sújtja a munkásosztályt, melynek amugy is leginkább kell a megélhetés nehézségeivel küzdenie. A munkásnép, kiváltképpen pedig az a rész, a mely városokban és azok közelében lakik, igen-igen nagy mértékben hozzájárul az adóalaphoz, az ugynevezett *közvetett* adó czimén, a mi alatt azt értjük, hogy a munkásosztály összes szükségleteit a kereskedőktől szerzi be, a kik ugyszólván maguk diktálják az árakat s portékáik drága áraban megfizettetik a munkással az ő adójukat.

A kereseti adókról is szólottunk már s sürgetjük annak a munkás, kisiparos és földmives népeségre oly nagy mértékben való háritásának csökkentését. A kereseti adók első osztályának igazságtalan voltáról maga a pénzügyminiszter ur is meggyőződött s az év elejétől kezdődőleg új, üdvös ujtásokat léptetett életbe, melyeknek czélja főképpen az, hogy a munkásoknak lehetőleg csekély rétege fizessen adót.

A mult hó 19 én kibocsátott pénzügyminiszteri rendelet kimondja, hogy a segédmunkásra kivetett adóért a munkaadó nem szavatol, de csak olyan munkásra róható ki a kereseti adó, a ki a lakhelyén szokásos napibéren *felül* keres. Hogy milyen nagy fontosságot kell tulajdonítani a miniszter ezen intézkedésének, az abból látszik, hogy manap olyan csekély a keresete az ország legtöbb vidékén a nap-számosnak és ipari munkásnak, hogy kereseti adót nagyon kevés munkás fog fizetni ezentul.

Lényeges könnyítés gyanánt kell megemlítenünk a miniszter azon intézkedését is, hogy fölmenti a kereseti adó alól azokat az önállóan dolgozó kisiparosokat is, a kik igen szerény méretek közt folytatják az iparaikat, segédeket nem tartanak és alig jövedelmez az általuk üzött iparág annyit, hogy abból családjaikat fentarthatják. Ezek a szegény emberek meg voltak eddig róva az igazságtalanul elosztott I. oszt. kereseti adóval, a mi ezentul nem lesz s ez nagy könnyítés a szegényebb adózó osztálynak.

Előfizetési felhívás.

1899. április hó 1-én új előfizetést nyitottunk a
FUGGETLEN UJSÁG-ra.

A kinek előfizetése márczius hó 31-én lejárt, azt kérjük szíveskedjék előfizetését mielőbb megújítani, annál is inkább, mert ezek a t. előfizetőnk ezen a számon kívül többet már nem kapnak és ha idejekorán meg nem újítják az előfizetésüket, a lap szétküldésénél zavarok állanak be.

Az előfizetési pénzek beküldésére kérjük azt az utalványt felhasználni, melyet a márczius hó végéig előfizetett olvasóinknak a napokban külön levélben megküldöttünk. A ki netalán ezen utalványt nem kapta meg, az szíveskedjék előfizetését — a név, lakás és utolsó posta kitüntetésével — közönséges postai utalványon mielőbb beküldeni.

Előfizetési ár:

Egész évre 2 frt 60 kr., félévre 1 frt 30 kr.

A „*Független Ujság*“ eddigi irányából mindenki meggyőződhetett arról, hogy a lap megalapításakor adott programunkat hiven betartottuk s oly lapot adunk olvasóink kezébe, mely minden igényeket teljesen kielégíthet.

Programunk „a magyar nemzeti politika elérése, a gazdasági gyarapodás, ebben a kis emberek érdekeinek megvédése“. Ennek a mi programunknak megvalósítását tegyék lehetővé t. előfizetőink azzal, hogy mint eddig, ezentúl is hiven csoportosuljanak a „*Független Ujság*“ kibontott zászlója alá.

Minden egyes t. előfizetőnket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtsa meg előfizetését, de iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „*Független Ujság*“-ot tehetségéhez képest terjeszteni.

Hazafiúi tisztelettel

A „**FÜGGETLEN UJSÁG**“

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Április 11. Az ezernyolczszáz negyvennyolczadiki törvények szentesítésének napját tavaly a félszázados évforduló alkalmával igtatta törvénybe a magyar törvényhozás. Az ekként nemzeti ünnepé avatott ápril 11-ikét az idén ünnepelték meg az országban. 1848 márczius 15-ikének nagy jelentősége olymértékben el a magyar nép lelkében s e napnak olyan nagy, lelkesítő a varázsereje, hogy első pillanatra úgy tetszett, mintha a törvénybe igtatott április 11-iki új „nemzeti ünnep“ egészen elhomályosodna mellette.

Tény az, hogy 1848 ápril 11-én nyertek szentesítést a negyvennyolczadiki törvények és ekként nagy nap ez az évforduló. Azt hisszük, hogy hovatovább gyökeret ver népünk lelkében ez ünnep jelentősége is. Az idei évfordulót a fővárosban és vidéken egyaránt megünnepelték a hatóságok, köz- és magánintézmények egyaránt, az épületekre kitűzték a nemzeti zászlókat s a templomokban ünnepi istentiszteleteket tartottak.

Honvédelemk Verpeléten. Verpelét hevesmegyei község hazafias lakossága a kápolnai csatában elesett honvédek emlékére szobrot akar emelni a község főterén. Bizottságot választottak, mely házról-házra fog gyűjteni az emlékre s a szomszédos községek, valamint a megye nagybirtokosainak érdeklődését is igyekszik iránta fölkelteni. Gróf Károlyi Mihály 100 forintot adott az emlékre.

Április 8. A magyar történelemben két szomorú nevezetességre van április 8-ikának. E napon hunyta le szemét ezelőtt másfélszázaddal rodostói számkivetésben II. Rákóczi Ferencz s április 8-án halt meg Döblingben a legnagyobb magyar, gróf Széchenyi István. A Konstantinápolyban élő magyarok legtöbbje hazafias kegyelettel keresi fel ezen a napon a szabadsághős fejedelemnek a lazariszta-atyák galantai templomában levő sírját. Sopronból is évente ki szoktak rándulni a nagy-czenki sírbolthoz, a hol Széchenyi István gróf mauzoleuma áll.

Isten keze. A mikor Haynau ácsoltatta a haza legjobbjai számára az akasztófákat, az angol királyi család rokona, gróf Leiningen-Westerburg Károly 48-as tábornok neje gyászba öltözve s térdre roskadva könyörgött gróf Grünne tábornagfához, a császár főhadsegédéhez, hogy bocsássa őt a császár elé, hadd kérjen kegyelmet tőle halálra ítélt férje számára. A tábornag, a ki megesküdött arra, hogy Lamberg gróf meggyilkolásának napján (október 6) a szabadságharcz „valamennyi kóloposa lógni fog“, a zokogó asszony felérugott s dühtől tájtékozva kiáltá:

— Takarodjék! Nincs kegyelem rebellis férje számára!

A gyászba borult grófné erre fölemelkedett s remegő kezét az ég felé emelve, kiáltá:

— Legyen átkozott gyermekeiben, unokáiban!

És ez az átok úgy látszik most, félszázad múlva, megfogant, mert gróf Grünne Fülöp, a megtébolyodott prágai hadtestparancsnok, a fia Grünne főhadsegédnek, ki 1849-ben oly szívtelenül bánt el Leiningen tábornok könyörgő hitvesével. A megörült Grünne hozzátartozói a minap érkeztek Prágába, hogy a beteget valamelyik ideggyógyintézetbe helyezték.

Árpádkori okmányok. Érdekes leletre akadtak a napokban a somogymegyei szilyi-pusztán. Az úgynevezett Pogány-erdőben, mely most van irtás alatt, egy régi, évszázados fa alatt egy teljesen összerozsdásodott vasládát találtak. A munkások nagyon megörültek, mert azt hitték kincset találtak. Nagy óvatossággal kiemelték a földből s felfeszítették a tetejét. Dohos, penészes szag áramlott ki a vasládából, pénz helyett azonban pergamentet találtak. A 13-ik századból való láda tele volt erős pergament papírra írt okmányokkal. Egyes darabjain valóságos művészettel megrajzolt kezdő címekkel. Az egész leletet felküldik a nemzeti muzeumnak.

Elásott hadipénztár keresése. Temesváron egy ottani társaság a hadügyminiszteről engedélyt kért, hogy Temesvárnak savoyai Jenő herezeg által történt visszahódítása alkalmából, állítólag a pétérváradí kapunál elásott négy milliónyi hadipénztárt kutathassák. Évek előtt már történtek kísérletek a hadipénztár felkutatására, de eredménytelenül.

Eljegyzés. Csabrendekről eljegyzési hírt vettünk a napokban. *Peszlen* Mihály uradalmi majoros-gazda eljegyezte *Keszler* Vince leányát e hó 3-án.

Nagy borhamisítás Hódmező-Vásárhelyen. Hódmező-Vásárhelyen vizsgálatot tartottak Weisz Mihály borkereső pinczéiben s ennek során nemcsak azt állapították meg, hogy ott bort hamisítottak, de azt is, hogy a várost bor-italadóval is megkárosította. A vizsgálat szerint Weisz jóval több bort adott el, mint amennyivel a könyvek szerint rendelkezett s jóval kevesebb adót fizetett, mint amennyi bort elárusított. Nem érdektelen, hogy a hatóság Weisz Mihály pinczejét és könyvét zár alá vette s lepecsételte, de hiába, mert a pecsétet feltörték. A város, hogy a szenvedett kárt biztosítsa, a borkereskedő pinczejében levő 900 hektoliter bort lefoglaltatta.

Császárné a padlásszobában. A német császárnéról kedves dolgot írnak most a berlini lapok. A koronás asszony a Wiener-Strassén meglátogatta az ötödik emeleten lakó Stumbovski szegény asztalosmunkás feleségét, a kinek egymásután hét leánygyermek született s néhány héttel ezelőtt harmas ikret szült. Mind a három újszülött erőteljes, egészséges fiú, jövendő katonái a német hadseregnek. A két anya, mintha semmi társadalmi korlát sem volna köztük, elbeszélgetett a ritka családi örömről. A császárné nagyon boldog volt, a mikor meggyőződött, hogy az anya és gyermekei egészségesek. Sokáig elbeszélgetett a népes családdal, aztán barátságosan elbucszott tőle. A mikor a császárné újra kocsiba szállt, az uteza népe megéljenezte.

Anyja és gyermeke a hullámsirban. Pozsonyban a Ferencz József-hidon járókelők egy asszony holttestét látták felbukkani a minap a Duna vizében. Az asszony hátára egy három évesnek látszó gyermek volt rákötve, a kit úgy látszik, anyja vitt magával a hullámsirba. Megpróbálták kihalászni az uszó halottakat, de hiábavaló volt, mert eltűntek a folyam sodrában.

Száznyolcz éves asszony halála. Cseklész pozsonymegyei községben a minap egy 108 éves asszony halt meg, özv. Barcskáné szül. Luknár Julia. Egész halála napjáig folyton talpon volt s egész életében sohasem betegeskedett. Most is csak elaludt s nem ébredt föl többé.

Erdélyből — Romániába. Régóta magára vonta figyelmét az illetékes hatóságoknak az, hogy az utolsó esztendőben igen megsaporodott a Romániába kivándorolt magyarok és magyarországi románok száma. Csak a múlt esztendőben mintegy 12.478 magyar honpolgár hagyta el hazáját és ment ki szerencsét próbálni. Ily tömeges kivándorlás mellett nem lehet rajta csodálkozni, hogy Románia nagyobb városaiban, Bukarestben, Galaczban, Brailában egész otthonossá lett a magyar szó; uton-utfélen találkozhatni magyar emberekkel, kik itt telepedtek le. E nagy kivándorlás oka leginkább a magyarországi s különösen az erdélyrészi vidékeket elárasztó ügynökök csábítgatásában keresendő. Eget-

földet ígértek ez ügynökök a jámbor s hiszékeny hazai románságnak és székelységnek, mert a romániai kormány és gyárosok busásan fizetik meg az ügynököket, kik a dolgos és ügyes székelységet csapatostul szállítják Dobrudzsa mocsaras és egészségtelen vidékeire és a romániai állami sóbányákba. Csak s minap csipett el egy ily kivándorlási ügynököt Bőjthy Kálmán szamosujvári főszolgabíró. Az ügynök, ki különben e vidékről elszakadt s elzüllött bukaresti egyetemi hallgató, névszerint Banciu Iláron, épp egy csoport szamosujvári parasztot akart elszállíttatni a romániai Tirgu-Oena mellett levő sóbányákba. A főszolgabíró Banciut kétheti elzárásra és 100 forint pénzbírságra, meg nem fizetés esetén további 10 napi elzárásra ítélte.

Megölte a malomkerék. Madocsa tolnamegyei községben megrendítő halállal mult ki Katz Juliska 13 éves leány, a ki Szekeres Bálint gőzmalmában dolgozó édesatyjának vitt mult kedden ebédet. Mig az apa az ebédet ette, azalatt Juliska a forgó malomkeréket nézegette. Eközben az egyik kerék elkapta Juliska ruháját s a szegény leányt teljesen összezúzta. A megremült atya látva leánya borzasztó halálát, kétségbeesésében öngyilkosságot akart elkövetni, amiben azonban megakadályozták.

A nábob halála. A budapesti jászberényi-ut apró munkáslakásainak egyikében öngyilkos lett egy Hermanusz Mihály nevű napszámos. Nagyszombat-reggelre felkötötte magát. Ez az ember egykor Bácska legvagyonosabb földbirtokosainak egyike volt. Négyes-fogaton járt Apatinból Zomborba, hol napokig elpezsgőzött barátaival s megtörtént nem egyszer-hogy egész évi termésének az árát egy éjszaka a kártyaasztal mellett vesztette el. Nagy vagyona azonban könnyen kibirta az ilyen veszteségeket. Barátai mindenáron házasítani akarták Hermanuszt, de a vigkedvü ember nem igen adta be derekát. Meggyűlés volt egyizben Zomborban, hova a gazdag apatini földesur ismét négyes-fogaton hajtatott be. Az országuton sátoros-czigányok tanyáztak. A cigánypurdék kereket hányva kéregettek krajezárt az uraságtól, ki szóba állott velük. Lassankint mind odagyülekezett a cigánynépség Hermanusz köré. A vajdának villogó szemü, gyönyörű leánya volt. Ott állott pár lépésre a nagy urtól és bámulta tüzes paripáit. Hermanusz megpillantotta a leányt és az első pillanatban halálosan beleszeretett. Egy óra mulva már megfordította a lovakat és hajtatott vissza haza Apatinba. Kocsijában ült a vajda és leánya, ki egy hónap alatt felesége lett Hermanusznak és urnője a kastélynak. Boldogság költözött az urasági házba. De a boldogság nem tartott sokáig. A szép cigányasszonyt vére nem engedte nyugodni. Egy szép napon megszökött az urától. Itt kezdődik Hermanusz tragédiája. Két esztendő alatt a kártyán eluszott az uraság egész vagyona. Vagyontalan ember, koldus lett nemsokára. Kétségbeesésében megtanulta a kosárfonást. Ebből tengette életét pár évig, végre napszámos lett és ma véget vetett sokat hányatott életének.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A lótenyésztésről.

Irta: Molnár József.

Tudvalevő dolog, hogy a gazdaközönség állat-tenyésztéssel azért foglalkozik, hogy abból haszna legyen, vagyis, hogy az a takarmány, ami az állat tenyésztésére és fölnevelésére fordítatik, nagyobb összegért értékesüljön, mintha ezen takarmány eladatott volna. Ezen tétel nemcsak a lótenyésztésre, de minden állatnak tenyésztésére nézve kell, hogy irányadó legyen, s mégis nagyon sok esetben tapasztaltam azt, hogy különösen a lótenyésztésre vonatkozólag ez kellő figyelembe nem vétetik és tenyésztenek a gazdák olyan lovakat is, amelyek csak mérsárosnak, esetleg kutyának valók. Hogy ez sokszor így történik, elég biznyságot szolgáltat róla a vásárainkon felállított lóállomány; mennyi ott az olyan 3—4 éves eladásra felállított csikó, melynek ára 40—60 frt között ingadozik. Minden gazda bizonyára tisztában van azzal, hogy a 3—4 éves korig való fölnevelés ideje alatt mennyi értékű takarmányt fogyasztott el egy ilyen gebe, eltekintve a gazdának a csikó fölnevelésére fordított fáradozásaitól, s az eredmény az, hogy az elfogyasztott takarmánynak árát a gazda a csikó eladási árából meg nem kapja, vagyis reáfizet. Ha pedig egy igazán jó csikót nevelt volna föl, ennek is csak ugyanannyi takarmány kellett volna és a gazdának se lett volna több fáradsága a fölnevelésnél, az eredmény azonban egészen más. Mert akár a vásárra állítja, akár pedig saját használatára tartja meg a gazda a fölnevelt jó csikót, az olyan értéket képvisel, hogy nemcsak az elfogyasztott takarmány értéke, de a gazda fáradozásának jutalma is kikerül belőle, s önérettel mondja a vásáron, hogy azon jó csikó, amelyet árul, az ő saját nevelését képezi. Talál is rá vevőt mindenkor, mert a jó ló mindig keresett áruezikket képez.

Jól tudom én azt, hogy minden gazda azt szeretné, ha igazán jó csikót birna fölnevelni, de hát ennek elérésére bizonyos előfeltételek szükségesek. Azon régi közmondás, hogy „nem messze esik az alma a fájától“, a lótenyésztésre is reá illik, vagyis nem lesz sokkal jobb a csikó, mint amilyen az anyja volt. Ha már most ezt az elvet a gazda elfogadja, akkor nem fog minden ringy-rongy kanczát behágnatni, hanem csak olyat, amelyiket jónak tart, s úgy számít, hogy ha a csikó olyan jó lesz, mint az anyja, akkor úgy az ő fáradsága, mint az elfogyasztott takarmány értéke megtérül.

Tehát a lótenyésztés haszonnal való üzéséhez jó kancza kell; hogy milyen a jó kancza, azt, úgy hiszem, nem kell bővebben megmagyaráznom, azt úgy is tudják; de némely dolgokat, melyek a kanczáról a csikóra nagyon örökletesek, mégis megjegyzek.

A kancza első sorban egészséges, étkes és jóindulatu legyen. Termetre a lehetőség szerint szabályos, de főként széles és mély szügyü, egyenes hátú s olyan dereku, hogy az utolsó borda majdnem egészen a csipőhöz érjen, fara mentől hosszabb, annál jobb, de okvetlenül széles legyen, mert a keskenyfaru kancza egy jól fejlett csikót nem bír megszülni. Lábai az ízületeknél erősek legyenek, s ne legyenek tele esonttetemekkel vagy hólyagokkal, mert ez a esontok légyságára mutat és ezen légyság nagyon örökletes; a lábak iránya olyan legyen, hogy ha előttünk egyenest vezetettjük a kanczát, úgy lássék, hogy a hátulsó láb fődí az első lábat a járásnál, vagyis nem kalimpál.

Főfigyelmünket képezze a szemek vizsgálata, mert sok vármegye egyes községei lóállományában nagyon sok a havi vak ló, aminek egyedüli okozója az, hogy a havi vak kanczákat tenyésztésre alkalmazzák; igaz ugyan, hogy ilyen havi vak kancza után nem születik vak csikó, de ezen bajra olyan nagy hajlandóságot örököl, hogy ritka az olyan havi vakságban szenvedő kancza után származó csikó, amelyiken 3—4 éves korában már nem látszanék a baj. Ezen baj a szem belső részében föllépő gyuladástól keletkezik, s havi vakságnak azért nevezik, mert minden kimutatható ok nélkül majdnem minden hónapban újabb és újabb gyuladás lép föl az ilyen állat szemében mindaddig, míg egészen meg nem vakul. Ilyen bajjal bíró kanczát tehát ne hágassunk be, mert akármilyen szép csikót kapunk is utána, nem lesz benne örömünk, mert mire felnő, szembajos lesz.

Ha a céljainknak megfelelő alkatu kancza megvan, úgy most már az után nézzünk, hogy a kanczákhoz illő mént találjunk. A mén megválasztása nem kis feladat, mert nem elég ám, ha azt mondjuk róla, hogy jó esődör, hanem még olyannak is kell lennie, amilyen esődör a mi kanczánkra való is.

A esődör lehetőleg ugyanolyan fajú és nagyságú legyen, mint kanczánk, s nézzük azt, hogy a termet azon része, amelyik kanczánknál talán hibás, a esődörnél igen jó legyen, mert csak úgy remélhetjük, hogy a csikónál nem lesz meg az anyja hibája. Ha kanczánk finoman alkotott lábu és vékonytestű, úgy semmiesetre se válasszunk hozzá ugyanilyen vagy még finomabb lábu esődört, mert pipaszár-lábu csikó lesz utána, hanem válasszunk egy ilyen kanczára, ha nem is olyan magasvérű, de erőslábu és szélesmellű esődört. Míg ha kanczánk, erőslábu és esontozatu, akkor bátran vehetünk rája egy finomabb lábu, magasabb vérű esődört.

Általában nagyon kell vigyázni arra, hogy a tenyészetünkben levő lovaink lábai nagyon el ne finomodjanak; inkább legyen lovunk vérben kissé alacsonyabban, minthogy olyan lába legyen, amely ugyan némely szemnek vékonysága folytán tetszetős, de bizony az ilyen ló munkabírása csekély s

lábaira időnek előtte elnyomorodik. Megjegyzem még azt is, hogy ha kanezánk lába tulfinom, igen nehéz lesz abból erőslábu esikót kapni.

Ha már most a kanezánkhöz illő mént kiválasztottuk, utána nézünk, hogy kanezánkat meghágassuk.

Véleményem szerint a kiscgazda lótenyésztésében legalkalmasabb idő a hágatásra a márczius hónap, mert azon időre, mire a kaneza hasassága utolsó időszakába kerül, nincs oly sok dolga a gazdának, hogy kára nélkül ne kimélhetné a kanezát, s az ellés is kedvező időszakra esik, mivel mire a tavaszi munkálatok kezdetüket veszik, már a esikó akkora, hogy vele mehet az anyjával. (Foly. köv.)

A közönséges baromfi országos nemesítéséről.

A földmivvelésügyi miniszteriumban ujabban sok igen hasznos munkaterv van készülöben az ország baromfiállományának fejlesztése és testének nagyobbitását illetőleg. Azt hiszem, csak örömet szerzek a gazdáknak azzal, ha egy-egy ilyen tervet közlök, mert az a nézetem, hogy éppen a baromfi-köztenyésztés fejlesztése által a kiscgazdáknak és a szegényebb sorsu embereknek lesz mód nyujtva arra nézve, hogy ugyanazon fáradság mellett több aprópénz rándoroljon a zsebükhöz. A nagyobb testü, finomabb husu és tollu szárnyasért, valamint a nagyobb és sulyosabb tojásért a házaló csirkekereskedő is pár krajczárral többet ad, hát hogy ne adna majd akkor többet, ha egy-egy tyuk olyan nehéz lesz, mind eddig két tyuk.

Hasznos és praktikusnak ígérkezik az a terv, mely szerint a nemes baromfi, különösen pedig a himnemü nemes baromfi a tenyésztők közt a közönséges baromfiért fog becseréltetni. A mult héten a miniszterium a pestmegyei gazdasági egyesület által Kun-Szent-Miklóson 52 darab nemes, nagytestü, ugynevezett emdeni fehér gunarat osztatott ki, illetve cseréltetett be az ottani kisebb testü libákért. Volt a kiosztott 52 darab gunár közt nem egy, a melyért a miniszterium 20 frtot is fizetett az őszi baromfikiállítás alkalmával. Ősszel aztán a miniszterium összevásároltatja az egész országban a felesleges szép és tenyésztésre való baromfiakat s ott fogja eleserélni, a hol ilyen nincs, a hol szükség van szép, nagytestü baromfira. Ez az intézkedés roppant sok pénzbe kerül és fog kerülni, de a miniszterium szivesen teszi meg, mert ezen pénzáldozattal járó működésének egy pár év mulva az a szép eredménye lesz, hogy a hazai baromfi-köztenyésztés szép, nagy és finom baromfiakat, több és nagyobb tojást fog tudni előmutatni s ha az meglesz, akkor a külföldről az ily jó portékáért több pénzt fogunk kapni.

Másik igen fontos intézkedése a miniszteriumnak a gödöllői koronauradalom területén létesített 17 holdas központi baromfitenyésztési telep létesítése, a melynek czélja az, hogy mindenki láthassa saját

szemeivel azt, miképpen kell a baromfit nemesíteni, nagy husos fajtákkal keresztezni, milyen ólat kell a tyuknak, libának, pulykának és kaecának esinálni, hogy kell azt tisztán tartani, a mi, t. i. az ól tisztántartása a legjobb óvószert minden tyukbetegség ellen. Ha tiszta az ól s tiszta vizet kap a baromfi, nem kell félni a kolerától. Ha az egész országban minden gazda hetenként legalább egyszer megtisztítaná az ólat, a rudakat és az ól falait és porondját, nem volna soha tyukbetegség az országban. Hát szóval Gödöllőn mindazt látni és hallani lehet, a mit a gazda vagy a gazdasszony a tyuk, illetve a házi baromfitenyésztésre nézve látni vagy hallani akar. Mintatelep lesz az, a hová az ország különböző részeiből fellátogatnak majd a gazdák, ha egyszer másszor hírét kapják, ha egyik-másik csak egy jó dolgot is tanul majd az ott látottakból, hallottakból, a czél el lesz érve.

Fajtojást pedig egész éven át közönséges tojásért cserébe lehet majd a telepen kapni. Erre nézve persze leginkább a Gödöllő környékén lakó s gyalogszerrel is a gödöllői telepre átránduló gazdasszonyok fognak mindenkor elsőbbséggel birni, mert a ki előbb jön, előbb kap is, ha azonban találkozik majd az országban olyan község, a melynek haladni vágyó gazdái egy napon szépen összeülnek s megbeszélnek a dolgot, hogy a nagytestü baromfi mégis jobb a kisebbnél, a melynek tojása több is, nagyobb is s ennek folytán aztán az egész község elhatározza, hogy kérni fognak a miniszter urtól a gazdasszonyok közt való kiosztásra 500—1000 darab fajtojást, hát előre mondhatom, hogy kapnak is, sőt még azt is megmondhatom, hogy az ily községbe aztán ősszel ki fog a miniszter ur valakit küldeni s a fajtojásokból felnevelt és felesleges kakasokat mind jó áron, 1, 2, 3, sőt 4 frtjával is megvásároltatja, azért, hogy a nemes kakasokat ismét más községben a közönséges kakasokért eleserélhessük.

Azért hát, ha az itt elmondottak alapján valamely község ilyenre adná magát, már előre mondom, hogy a nemes tojásokból kikelt kakasokat mind fel kell nevelni, mert azokat, a melyek feleslegesek, a miniszterium megveszi.

Máskor még több ujságot fogok elmondani, a mi e lap t. gazdaolvasóinak és azok kedves asszonyaiknak tudom, hogy öröme lesz.

Hreblyay Emil.

Méhek liszttel való etetése. Kora tavasszal, mikor a méhek virágport még nem találnak, e helyett a lisztet is szivesen elfogadják. A lisztet ugy adjuk nekik, hogy közél a méheshez, fődél alá egy ládába helyezük, s a ládát olyan rostalemezzel takarjuk le, a mely beillik a ládába, ugy, hogy a mint a liszt fogy alóla ezzel együtt sulyed; a rostalemez alól a méhek jól kiszedhetik a lisztet s az nem szemesedik meg, a mi nagy előny, mert az összeálló lisztet a méhek nem tudják elhordani. Etetéshez legjobb a buzaliszt, de ennek híján rozsliszt is használható; czélszerű, ha a láda nem keskeny, hogy a méhek jól hozzá férhessenek s ne kelljen szorongniok.

MULATTATÓ.

Nemzeti becsületért.

— Krónika. —

Molnár János azon nyáron fölszabadult mesterlegényke volt Fehérvárott.

A pákozdi esata után való napon szomorú gondolatok között ballagott ki a fehérvári szőlők közt elfutó budai uton. Igyekezett a Csucoshegy felé. Arrólakarta nézni az elesettek temetését. Nem gondolta meg, hogy erről már le is késhetett, sem azt, hogy a sir a Csucoshegyről aligha lesz látható.

Utközben megfordult sok, addig nem hallott rémség az eszébe. A Jellaesics képét látta maga előtt, a kit szép külsejeért a fehérvári nép olyan kiváló istenteremtésének tartott. (Máig is emlegetik, hogy milyen daliás, szép szál katona volt. De azt is, hogy durva és kegyetlen volt.)

A Fehérvár keleti végén elterülő Halesz nevű kis liget mentén félve tekintett a bokrokkal szegélyezett árokpárt felé. Nem ugrik-e elő ismét, mint a múlt napokban, egy-egy horvát, ki a maga nyomorult módja szerint kegyetlenkedett a szőlőből jövőekkel, vagy az odamenőkkel.

Hej, hát az ő gazdájával mi lehet? Két napja senkise tud róla semmit.

Eszébe jutott Jánosnak mindaz, a mit a gazdájától hallott az utolsó napokban.

Óh, az a borzasztóság, oh, az a háboru! Mily

nyomorult volt az a rongyos horvát! Nem hogy ott-hon várták volna az idők jobbra fordulását, hanem elhagyták családjukat nyomoruságban s jöttek ellenünk, kik pedig mindig jobbak voltunk hozzájuk, mint a hogyan megérdemelték.

Egy uriház ablakai alatt a horvát hadnagy éppen akkor állott meg, mikor a takarító szobaleány méltatlankodva mesélte az inasnak, hogy a czudarok mennyi mindenféle eleséget követelnek az uraktól. Akáresak a szegénylegények. Jó volna — ugymond — ha valaki hirül vinné Velenceze tájékára!

(Ott sejtették t. i. a magyar csapatokat azon időtájt.)

A leányt felakasztották más nap.

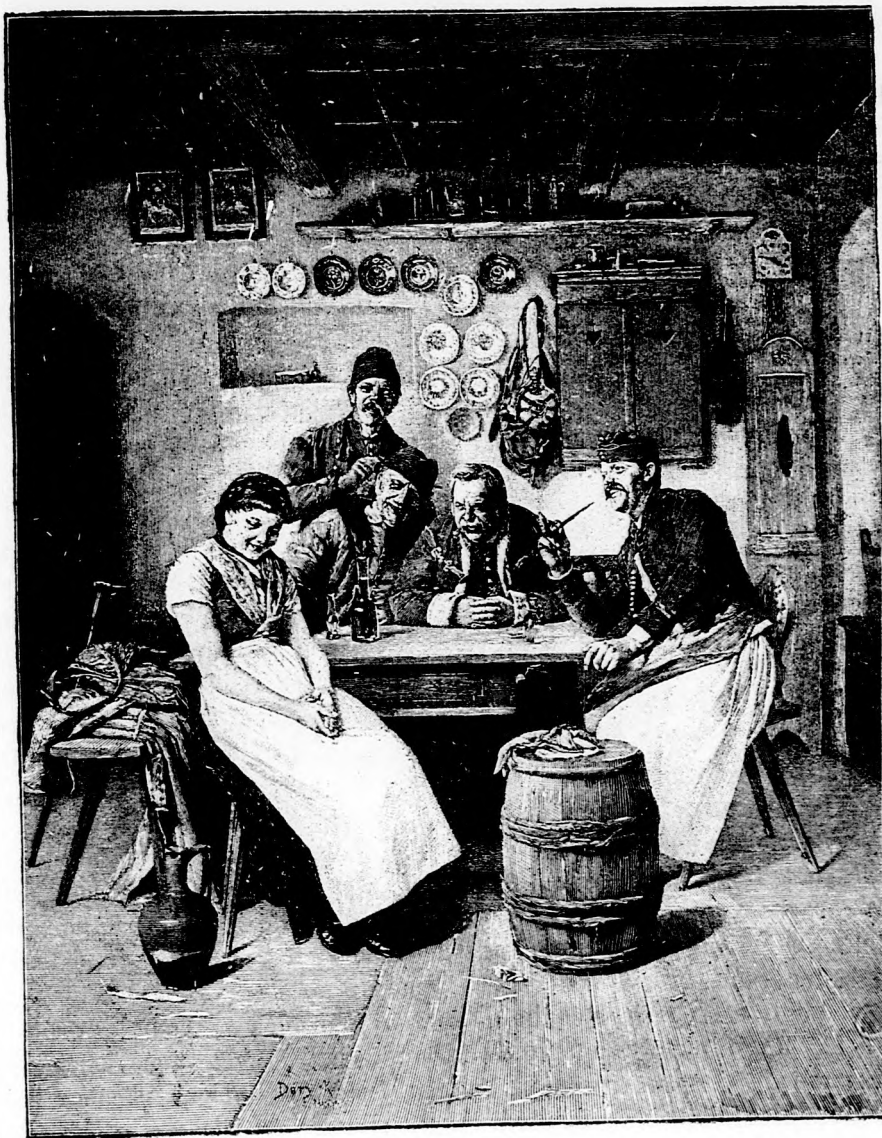
A Halesz elfoglalásakor (senkise védte) jött hazafelé a szőlőből egy 70 esztendőes parasztember. Egy kicsit nehezen pergett a nyelve a sok bortól, de annál könnyebben eljárt a szája. Rablóknak nevezte a horvátokat, akik rá, a fertályos gazdára, 12 kenyeret és 6 akó bort vetettek ki sarczul, a hogyan ő mondta.

A szegény parasztnak is szomorú lett a bűnhődése.

Jellaesics, a kiváló istenteremtése, mondják, megvesszőztetett egy asz-

szonyt, a ki „uborka-huszároknak“ merete nevezni a horvátokat. A Sárrét felől Fehérvárra érkező horvátok az uborkát, zellert, dinnyét és tököt vonulásközben mind elpusztították. Azon módon ették meg ezeket ott a földeken. Innen az „uborka-huszár“ név.

Sok más is eszébe jutott Molnár Jánosnak, míg odaért a Csucoshegy aljába. Azonban már messziről látta, hogy a hegyen senki sincs. Ez azt jelentette, hogy ott már nincs mit látni. Megesalódottan

Vallatás.

vette hát utját visszafelé. Ott bandukolt a már leszüretelt szőlők között a Donátus tiszteletére szentelt kápolna mellett. Az őszi szél hidegen legyintgette orcáját s szomorú gondolatai az egykedvű megadás esendes berkébe terelődtek.

— Isten neki! Majd megleszünk valahogy...

Ilyen hangulatban jött le a hegyről, a szőlők aljában levő, ugynevezett Borjukutig.

A mint az ott elterülő tisztás szélére ért, egy fiuember kiáltozott feléje, hogy csak siessen, mertilyent még nem látott.

Molnár János látta már messziről, hogy a ficzkó galyakat emelget az árok szélén valami hulláról, majd meg valóságos undorral és szörnyűködéssel rádobja.

Kitalálta azonnal, hogy ember holtteste lehet. Képzetének az utóbbi napok alatt felesigázott ereje lelki szemei elé állította egy menekülő horvát csatáját, tusáját a keserüségtől megszilajult magyarral. Szinte látta, hogyan győzi le a magyar legény az ő embertelen ellenségét.

Öröm és büszkeség töltötte el lelkét...

— Horvát, ugye? — kérde messziről a legénytől.

— Az ám, de még milyen!

— No, hála legyen a magyarok istenének, hogy nem magyar!

— Gyere csak, pajtás, azután beszélj! Ilyent még az öregapád se látott.

Mikor Jánosunk odaért, borzadva nézte a hullát. Borzalma annál nagyobb volt, mert ráismert arra a horvatra, a ki náluk volt beszállásolva néhány nappal ezelőtt.

Megrendítő volt őt Jánosnak viszontlátni! A fejről le volt huzva a bőr az orráig. Az orra leszelve... Hasában egy nagy kés, a tüszője alatt... Mellette a földön egy kis kézi tükör... A tükör hátára ez a szó volt írva: Z Bogom! (Isten veled!)...

Ki tudja? De valószínű, hogy a minden rosszra képes rongyos horvát seregben volt valaki, a ki vele menekült erre és e félreeső helyen, hol akkor nem igen mert mutatkozni a fehérvári ember, valamiért ilyen embertelen boszut állott a szegény istenadtán. Még tükröt is adott neki, hogy megnyuzott arcát megnézhesse... Borzasztó!

Molnár János megrendülve állott meg felette.

— Rettenetes!

— Ezzel ugyan elbántak! — szólt a ficzkó komoran.

— Hej, ezt csak horvát tehet!

— Bizony nem is ám magyar; de hát talán megérdemelte — vélekedék a legény.

— Mindegy — felelé János — ez rettenetes!... Nem gondolod, barátom, hogy ezzel kellene itt valamit tennünk?

— Mit tehetnénk?

— Mit? Eltemetjük... eltemetjük, barátom! — mondja Molnár János. — Ha nem emberségből, hát

már csupán azért is, mert hátha valaki azt mondhatná, vagy csak gondolhatná is, hogy magyar ember volt ilyen nyomorult, ilyen gyáva és kegyetlen! Ilyen nem telik ki a magyartól... De én azt szeretném, ne is gyanusithassák vele!...

*

A következő év tavaszán az esőzések a borjukuti árokból sok homokot mostak ki s a szőlőműkára menők elseje meglátott egy hustalan lábszárát a földből kifehérleni...

Megtalálták a rongyos ruhájú horvátot, a kit Molnár János és pajtása eltemetett.

Gerley Szevér.

APÁK BÜNE.

— REGÉNY. —

(Folytatás.)

Írta: **Buday Barna.**

(16)

„Téged alaposan megréftél valaki ezzel a mesével“.

„Ki van zárva; az én értesülesem minden kétségen felül áll“.

„Én abban semmi lehetetlent nem találok“, szólt egy felsütött hajú, sápadt arcú gavallér, „hogy valaki ilyen viszonyt kössön. Csak egy kis idealizmus kell hozzá“.

Erre felzudultak a társaság női tagjai.

„Menjen, maga idealizmusnak nevezi azt, ha valaki egy cigányleánynak életre-halálra udvarol?“

Turesányi védelmére kelt a fiatal urnak.

„Kérem, ne bántsák Zoltánt. Ő egy javithatatlan idealista. Meg vagyok győződve róla, hogy csupa regényességből annak a bizonyos vén cigányasszonynak is kész volna gavallérjául felesapni. Ő mint íróember élhet ezzel a költői szabadalommal“.

Margit Zoltánhoz fordult.

„Hát maga író?“

„Ugy mondják. Azok közé tartozom, a kik azt hiszik, használnak valamit az emberiségnek, ha tömjéntelen tentát fogyasztanak el és sok éjszakát átvirrasztanak“.

A sápadt fiatal ember ázsiója kezdett emelkedni Margit előtt. Tehát vannak még idealisták a világon?

Turesányi Rambolt papához hajolt.

„Hanem én ismerek valakit, a ki nem örülne meg annak az idealizmusnak a Telkes Sándor részéről.“

Rambolt papa tiltakozólag emelte föl a kezét.

„Csitt. Ne említs neveteket. Megtiltom, hogy ebbe a históriába a Takácsék nevét belevegyítse valaki“.

„Ugyan menjen — szólt Ramboltné — hiszen Takács Emilné hozzámegetett volna Telkeshez még leánykorában, férjhezmenetele után pedig a fiatalember került nagyon is feltűnő módon, hát már micsoda létjoga van annak a föltevésnek, hogy viszony van közöttük?“

„Édesem, én erről egy szót sem szólok s ünnepiesen tiltakozom az ellen, hogy ennél a tárgynál titok-

Vércse és varjak.

zatos mosolyokat engedjenek meg maguknak. Tiltakozom minden illetlen feltevés ellen⁴.

A Rambolt papa rókamosolylyal fűszerezett tiltakozása élénk derűltségre hangolta a fiatalurakat. Ramboltné hamiskásan megfenyegette őket.

„Ej ej, maguk rossz emberek⁴.”

Ebben a derült hangulatban kezdett az asztal mellől oszladozni a társaság, mikor ugyszólván észrevétlenül nyitott be a verandára három vendég: egy hölgy s két férfi. Ezek közül a fiatalabbik Telkes Sándor volt. Azt fiatalnőt, összenőtt fekete szemöldökeivel, szintén láttuk már valahol; a másik férfi a nő férje, elhízott alakjával a negyven éves kort mutatta, de sűrű haja, sima homloka és vidám, jóságos tekintete éppogy fiatalítottak rajta, mint a hogy mindjárt első megjelenésre rokonszenvenné tették. Ez volt Takács Emil.

Bizalmas barátok módjára üdvözölték a háziakat; Rambolt papa kitörő lelkesedéssel szólt.

„Kedves nagyságos asszonyom, ez csakugyan remek ötlet volt maguktól. Éppen most emlegettük⁴.”

„Jaj nekem!”

Sándor, a mint körül nézett, a mosolygó arcok után egy pillanatra tájékozta magát, hogy itt csakugyan rólu-
luk beszéltek. Az embernek kitünő ösztöne van az ilyes-
miben és kitünő támpontul szolgált most az is, hogy
itt volt Turesányi; annak éppen volt miről beszélgetni.
Sándor sietett vele kezét szorítani.

„Szervusz Géza. Hogy érzed magadat a darukuti fürdőzés után?”

Fülelni kezdtek és a négy leány azonnal rátámadt Sándorra.

„Hogyan, hát maguk a darukuton fürdőztek? Mi az a darukut? Micsoda fürdőzés volt az? Beszélje csak el nekünk⁴.”

Ebből az érdeklődésből megtudta Sándor, hogy itt már nagyon jól ismerik a darukuti históriát, csak azt nem tudta még, milyen alakban adatott az elő.

„Hát ugy történt, hogy kimentünk kaesázni egy tóra, a mely a birtokomban fekszik. Ezt hívják darukutnak. Jó messze a parttól a csolnakunk léket kapott és a Géza félórai önzetlen lapátolása daczára is elmerültünk. Képzeld el a ruházatunkat, mire kigázoltunk a békalenese hazájából⁴.”

Erre az egyszerű kalandra, melynek valóságát senkisem vonta kétségbe, még jobban nevettek, de most már a nevetésnek az éle Turesányi ellen irányult. Ez bizony hasonlít a hazugságban maradáshoz. A titokzatos szemhunyorgatásaival sem tudott kedvezőbb fordulatot adni a hangulatnak.

„Ugy-e — szólt hozzá Joób Elemér — még sem volt elég alapos az értesülésed?”

Turesányi felelet helyett kissé távolabb vont Sándort.

„Tehát mégis csak eljöttél a versenyterre? Helyes, az első támadásod sikerült. Én már előadtam a kalandunkat egy kicsit regényesebb formában; annak alaposan befütöttél. Hanem azért az első összecsapást mégis én nyertem meg, mert én esábitottalak téged ide Budapestre⁴.”

„Micsoda indokaid vannak neked arra, hogy keresztbe állítsd az utjainkat?”

Turesányi megvonta a vállait.

„Nekem? Bizony Isten nem tudom, volt-e erre okom! De az anyád akarta így fiaeszkám“.

Sándornak elszorult a szive arra a gondolatra, hogy az ő őszinte, édes anyja egyenes felelet helyett ilyen görbe uton igyekezett utját irányítani. Suttogva mondta:

„Vigyázz Turesányi, ez a játék a torkodra forr!“
Turesányi nevetve fogta karon a barátját.

„Láthattad, hogy én nagyot tudok nyelni a torkommal. De most jer, hadd mutassalak be a védenczednek“.

Sándort meglepte egy kissé a Vörös Margit egyénisége. Gyengéd, törékeny, szenvedő leánykát várt, e helyett egy magas, büszke magatartású leányt talált, a kinek megjelenéséből első pillanatra azt a rendeltetést olvashatta ki az ember, hogy nem alázatra és engedelmességre, hanem parancsolásra és uralomra teremtett.

Ujja hegyét nyújtotta az ifjunak, alig engedve egy pillanatot annak, hogy zöld szemei közé nézzen. Sándor szép férfi volt s Margit szomorú tapasztalatai után a szép férfiarczba az önteltséget és a hódítás szándékát magyarázta bele.

A Zoltánnak nevezett poéta hallgatásába volt elmerülve. Ez tejfelképű ifju volt még, nagy, göndör üstökkel; szegletes arczán mindig magasztos komolyság uralkodott és nagy néha-néha rándult meg ajka egy gunyos mosolyra, mintha ez a föld alól jött volna.

A fiatal ur természetesen önmagáról beszélt. Margit figyelemmel hallgatta az őszinteségi rohamot, mely naivul megszerkesztett kérdés volt; de a szegény leány így gondolkozott: „Lám ez az ember úgy beszél velem, mint a barátjaival, őszintén felnyitja a lelkét, milyen becsületes, mennyivel jobb a többinél“.

Két fiatal ember volt még a társaságban a mi ismerőseinken kívül, azok néha hátratekintettek Margit felé, azután összekacsintottak; Rambolt papa olyankor megfenyegette őket a kezével, mintha ilyesmit mondana: „abból nem esztek, azt nem nektek tartogatom“.

Volt oka Margitnak, hogy lesütve tartsa a szemeit. Sándor azt is megfigyelhette, hogy a leányok távol tartják magukat Margittól. Most azonban a kötelessége a háziasszony elé szólította. Azzal kezdte:

„Tegnap érkeztem vissza és első kötelességemnek tartottam, hogy kimentsem magamat egy régi mulasztásért“.

A házikisasszony rögtön megértette, hogy miről van szó.

„Ugy-e, azért a négyesért akar most vezekelni, a melyik elől megugrott a mult májálison? Hallja, az mégis sok volt magától! De legalább halljuk, mi a mentőkörülmény?“

„Hát meg voltam halva egy kicsit“.

Erre persze mindnyájan nevettek; az egész társaságban csak Takácsné tudta, hogy milyen szörnyű igazság van e tréfás mentegetőzés alakjában.

„Áztán mért halt meg?“

„Szíven löttem magamat egy szép asszony miatt“.

Ezen kellett csak nevetni, hogy ez a szelid, ko-

moly fiu agyonpuffantsa magát egy hamis szempár miatt!

Kaczagva kérdezték tovább.

„Mi baja volt magának azzal a szép asszonnyal?“

Takácsné közelebb lépett az ifjuhoz és fekete szemöldökeinek bolthajtásai alól villámsugarat bocsajtott annak szemeibe; úgy várta, vajjon meri-e folytatni a merész tréfát. Ez merte. Mosolyogva folytatta:

„Az a bajom volt vele, hogy a faképnél hagyott!“

„No, ezt nem igen mondogatná el minékünk ilyen mosolyogva, ha igaz volna“.

„Oh, az jótékony cselekedet volt; én hálás vagyok érte“.

„S ki hozta vissza a halál torkából?“

„Megint csak egy szép szempár. Azok már kékek voltak“.

„No, mi mindenesetre hálával tartozunk a tulajdonosuknak“.

„Én is hálás voltam hozzá: otthagytam a faképnél“ (a fakeresztnél).

Vilma ajkait biggyesztve szólt:

„Ez ugyan nem valami ötletes történet. Ennél Harmat Zoltán is jobbat tudni irni (a poéta megbotránkozva kapta fel fejét). Ennek fejében én magát fel nem oldom a vétkes mulasztásért, hanem ösztönözve érzem magamat arra, hogy rögtönítelő bíróság elé állítsam“.

„Állok elébe!“

„Tehát a társaság hölgytagjai lesznek szívesek velem együtt megalkotni a statáriumot“.

A leányok nagy heje-hujával fogadták ezt az indítványt s összebujván, rögtön megindították a titkos tanácskozást. Csak Margit maradt a helyén. Őt a társaság minden áramlata érintetlenül hagyta.

Vilma rendes esküdtbíróságot szervezett, melynek legelőbb a vádlott bűnös vagy nem bűnös volta fölött kellett szavazni. A legyező volt az igen, a zsebkendő a nem.

Egyszerre öt legyező vándorolt a kalapba; közöttük volt a Takácsné is, pedig ő volt az egyedüli, a ki tudta, hogy a vádlott nem hazudott.

A titkos bíróság hamar elkészült az ítéletével, a melyet Vilma olvasott fel.

„Mi rögtönítelő bíróság Telkes Sándort a négyes elől való megugrás bűne miatt halálra íteltük, tekintettel azonban az enyhítő körülményekre, megengedjük, hogy még egy kicsit éljen, de a jelen társaság tagjaitól kell elejétől végig összekoldulnia azt, a mire még az életben szüksége lesz“.

Sándor meghajtotta magát az ítélet előtt és egyenesen a ház urnőjéhez fordult.

„Tehát megkezdem a koldulást. Nagyságos asszonyomtól egy kis egészséges életbölesészetet kérek“.

„No arra nagy szüksége lesz“, vágott közbe a bíró.

„Tőled a gyakorlatias érzéket óhajtom kölesőnözni“, folytatta tovább, Rambolt papához fordulván.

„Érzéket?“ tűnődött ez, „no azt adhatok neked — kamat nélkül“. Nagyot nevetett a tréfáján.

Sándor Joób Elemérhez lépett.

„Tőled nem kívánok többet, mint a mennyit eddig adtál: őszinte barátságodat“.

Azután Vilmánál folytatta.

„Magától pedig sirig tartó szerelmet kérek — a barátom számára“.

„És tegye hozzá: egy honleányi mosolyt a siron túl a saját számára. Csakugyan fenséges óhajok, hanem maga egy kicsit ügyetlen“.

„Legyen elnéző irántam, még csak most kezdem a koldulást, tehát nem értek a pumpoláshoz.“ Erre Turesányin akadt meg a szeme.

„Tőled mint rettegett párbajhóستól azt kívánom, hogy mindig csak a hátam mögött verj meg“.

Ezután a poétához ért, a ki egy kissé hátrahúzódva, Margittal beszélgetett.

„Hozzád az a kérő szóm van, hogy ne add ide nekem elbírálni a költeményeidet“.

Egy fenséges, megvető mosoly volt a válasz a ki-kezdett költő részéről.

„Nagysádtól pedig — szolt Margithoz — egy szép vörös szalagot kérek“.

A leány meglepetten tekintett reá.

„Minek Önnek az a vörös szalag?“

„Hát a Pisti öcsikéje báránycájának a nyakára“.

A leány egészen felvillanyozódott ezektől a szavaktól. Most már bátran Sándorra vette a nagy, zöldes fényben játszó szemeit.

„Hogyan, Ön látta az én Pistikémet?“

„Igen, én láttam a kis öcsét. Az öreg Mály bácsival, a kinél a kis fiut elhelyezték és a ki nekem régi ismerősöm, dolgom volt Pestre feljövetelem előtt; ez alkalommal barátságot kötöttem a kis Pistával is“.

És aztán annyit tudott beszélni a gyermekről, hogy a leánynak ragyogtak az örömtől a szemei. Nem volt már elzárkózott s a visszautasításig tartózkodó; a szeretettől felolvadt szívének egész nyíltságában állott az ifju előtt.

Annak a tüntető bizalmasságnak, melylyel a leány családi ügyei felől beszélgetett, éppen az ellenkező hatása volt, mint amit Sándor várt tőle.

A fiatalság egyszerre s szerenesés vetélytársat látta benne. Turesányi karjánál fogva távolabb vonta a poétát.

„Neked ugyan nagy hasznodat veszszük — szolt hozzá, — két hét óta készítjük az utadat a tűzvonalhoz s te még ma is ott vagy, hogy keserű mosolygással az alanyi költészettel ismerteted. Most az a másik egy csapással beveszi a várat orrod elöl.“

Harmat sértődve felelt.

„Kikérem . . . az én hadviselésemnek is meg van a rezonja, esakhogy te azt nem érted. Nem ismered a nők lélektanát, neked az egy ködös világ. Én ismerem. Az a leány bizalmatlan s hihetlen a végletekig. Annak olyan férfi kell, a kit ő pártfogoljon, vigasztaljon, védelmére kelhessen s végre a fölötti örömeiben, hogy a mentési munkálat sikerült, a keblére szédüljön. Azért a ti nagy pártfogástok csak rontja az én taktikámat.“

Turesányi nevetett.

„Szóval az ostromló addig koplal, míg a megtámadott megsajnálja és beveszi a várába? Hanem figyelemzetlek szerelmes barátom, hogy Sándor barátunk még jobban érti a koplalást mint te, és a mi a fő, őszintén koplal. Az egy veszedelmes idealista s a nőknek kopó szimatjuk van az ilyen férfiak megérzésére. S akkor te mint hatodrangu kontár, örökre el vagy temetve.“

A költő öntelt mosolylyal csak ennyit mondott.

„Eddig még csak mosolyogni láttál, de látsz engemet még sirni is. S akkor majd megtudod, hogy mit ér az alanyi költészet.“

Hanem hát Margitot egyelőre nem érdekelte az alanyi költészet, minden figyelmét Sándor kötötte le, akihez végre a háziasszony hamiskodóan szolt oda. „Várjon csak, mindjárt szigorú fedezet alá veszszük, hisz maga udvarol a védenczemnek.“

„Ellenkezőleg egyedül én vagyok az, a ki nem udvarol a védenczének. Mi nekünk családi összeköttetéseknek vannak.“

„Hogyan? . . .“

„Közös jóbarátjaink révén.“

Margit olyan hálásan nézett az ifjura. Tehát neki is vannak még jó barátjai, a kik nem saját kegyes sziveik dicsértetése végett pártfogolják őt, s nem szégyenlik bevallani a barátság régi eredetét, nem félnek, hogy ennek beismerésétől folt éri a hiuságukat. S azt, hogy neki, a szegény védencznek jó barátjai is vannak, s ettől az elkényesztett, előkelő gavallértól tudják meg, a ki szintén közéjük sorozza magát. Margitnak a finom, női érzéke megsugta, hogy Sándornak a vele szemben tanusított elbánásában egy kis leezkeadás is foglaltatik a társaság számára. S fellélegzett egy pillanatra visszatért női méltósága teljes érzésében, melyet már annyi megaláztatás ért.

Erdemes volt ezért ide jönni!

(Folyt. köv.)

Képeinkhez.

Vallatás. Mégis csak hamis a mája ennek a férfinek, öregjének, fiataljának egyaránt. Könnyebb a lelkének, ha a fehérréppel kötődhet, kacsalódhat. A mint a mai képünkön látható kedves jelenet mutatja, való igaz a fenti állítás. A kislányt alapos keresztüzbe szoritja a vidám borozgató társaság. Uram bocsá', még az öregebbje is rakja a szépet; nem hiába mondja a példaszó, hogy a vén fa is terem gyümölcsöt. Nem kell ám azért azt hinni, hogy ennek a nagy versengésnek a győztese az öregebbje lesz. A kislány szive inkább Pista felé huz, ehhez a pörge bajszu, kiszolgált huszárgyerekhez, a kinek „gangos a járása, édes a beszédje“ s a csókja is, a melyet bizonyára odalopott már a kislány hamvas, piros-pozsgás, üde orcájára. Hiábavaló ekként az a versengés és vallatás, hogy „kit szeretsz galambom“ — bizony nem huz a kislány szive más-

felé, mint Pista felé, a ki a biztos győzelem tudatában hetykén, kifeszített mellel ül az asztalnál s nagy önbizalommal hallgatja a "vallatást".

Vércse és varjak. Az apróbb erdei szárnyasok és állatok két veszedelmes ellenségének, a vércsének és varjunak küzdelmét mutatja mai képünk. A két ellenfél ádáz, kiméletlen csatára készen áll szemben egymással. Mi az ok, hogy így harcra szállanak, azt a kép nem mutatja, hanem valószínű, hogy a megélhetés, a létfenntartásért fog a küzdelem lefolyni. Tán az egyik valami jó falatra bukkant, melyet a másik elvenni készül tőle. Nem csak az emberek között tehát, hanem az okatlan állatok közt is örökös a küzdelem, a viaskodás a megélhetésért; az életföntartás ösztöne adja a kezekbe a fegyvert, a mely nem kiméli sokszor az ártatlanokat sem és vajmi kevésszer használtatik az "igazság" védelmére.

Számrejtvény.

U. K.-tól.

- 8, 13, 12, 2. Mondják: kibujik a szeg belőle,
19, 21, 6. S mely többnyire ezzel van tele,
9, 10, 14, 7, 11. Felöntenek rá buzát, néha bort,
17, 18, 18. Testrészt, melyet kevély magasan hord,
5, 19, 1. Kedves Istennek, ha szívből ered,
16, 15, 20. Üres kalászá ég felé mered.
3, 11. Mindössze ennyi érzékszervünk van,
15, 4. Névmás, használod ezt minduntalan.
1--21. Több kormánynak volt ez márp. rogrammja,
S a mostani is magáéknak vallja.
Keresztülvinni erős az akarat,
Vagy tán csak ismét a jövőé marad?

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni.
Megfejtési határidő április 24.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Bazsó János urnak. Templomi fölszereléseket beszerezhet Wajdics Nándornál (Budapest Üllői-ut 19. szám.)

Budapesti placzi árak.

Budapest, április hó 15-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) Buza 76--81 kg tiszavidéki 9.30 frttól 10.15 frtig, pestvidéki 9.30 frttól 10.05 frtig, fehérmegyei 9.34 frttól 10.10 frtig, bácskai 9.30 frttól 10.10 frtig, bánási 9.35 frttól 10.10 frtig.

Rozs 70--72 kg. 7.25 frttól 7.60 frtig.

Árpa: takarmánynak 60--62 kg. 6.20 forinttól 6.55 frtig

égetni való 62--64 kg. 6.60 frttól 7.40 frtig, sörfőzdei 64--66 kg 7.60 frttól 8.40 frtig.

Zab 39--41 kg. 5.80 frttól 6.45 frtig.

Tengeri 78--82 kg. 4.65 frttól 4.70 frtig.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	16.00	15.40	14.80	14.20	13.60	13.00	12.10	10.70	5.70

Buzakorpa, finom 4.20-4.00, durva 4.00--4.40 frtzsákkal együtt

Egyéb magvak: mák 29--30 frt; bab fehér nagyszemű 6.30--6.50 frt, apró 7--7.25 frt, tarka 6--6.20 frt, lencse 7--9 frt. borsó héjas 7.00--15.00 forint, köles 4.00--4.10 frt, kendermag 11.50--12.00 frt, repeze 11.25--11.75 frt. lóhere 45--55 frt mm.-ként.

Takarmányvásár. Réti széna 2.10--3.10 frt, muhar 3.00--3.60 forint, zsupszalma 1.50--1.70 frt, alomszalma 1.10--1.30 frt.

Marhavásár fizetnek páronként: elsőrendű jármos ökörér 317--355 frtig; középminőségűért 275--295 frtig; gyenge minőségűért 210--240 frtig; hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű. mm.-ként élőszulyban 28--32 frtig, hizott magyar és tarka ökör középminőségű 24--20 frtig. Fejős tehén, magyarfajt 20--31 forintig, tarka 23--28 frtig mmként. Élő borju 1 kgr. élőszulyért fizetnek minőség szerint 30--40 krt. Vágott borju 1 kgr. hussulyért fizetnek 53--54 kr.

Juhvásár: hizalt ürü páronként 20.00--23.00 frt, feljavított juh 16--19 frt, kiverő juh 8.00--14.00 frt, kecske 13--15 frt.

Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgr.-kint élőszulyban 4% és 45 kgr. levonás az életre. Elsőrendű 300--380 kgr. nehéz sertésért 51--51½ frt., vidéki sertés könnyű páronként 250 kilóig 50--51½ frt. — Szalonna 58--62.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 1.30--1.70, csirke 1.20--1.50 kappan 2.80--3.30 frtig, pulyka 4.50--7.50 frtig.

Tojás. 1 láda 30.00--31.50 frtig, meszes 24--26 frtig, tea-tojás 100 drb 2.20--2.40.

Tejtermékek. Teavaj 2 frt, főzővaj 80 kr., turó 14 kr. kgr.-kint.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 2.00--4.00, 1 mmázsa 2.00--4.00, Petrezselyem 100 kötés 2.00--4.00, 1 mmázsa 2.00--4.00, zeller 100 drb 1.50--3.00, karalábé 0.80--1.60, vöröshagyma 100 köt. 0.00--0.00, 1 mmázsa 3.00--5.00, foghagyma 100 köt. 0.00--0.00, 1 mmázsa 16--25, vörösrépa 100 drb 0.50--1.40, fehérrépa, fejeskáposzta 6.0--12.00, kelkáposzta 100 darab 2.00--3.00, vörös káposzta 6.00--12.00, fejessaláta 2.50--5.00, kötött saláta 0.00--0.00, burgonya, rózsa, 1 mmázsa 1.25--2.20, sárga 1.80--3.00.

ELSŐRANGU HAZAI GYÁRTMÁNY.

Gőzcsepplők

Pontos cím:

**ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
részvénytársulat
BUDAPESTEN.**

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára,
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉKKEL
és szaksterü felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecsavágók

Morzsolók

Borpresek

Ekek

Vetőgépek

ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ-SZÖVETKEZET

BUDAPESTEN, VIII. ker., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnökök: Teleki Géza gróf. Alelnökök: Csávossy Béla. Igazgatósági tagok: Andrássy Géza gróf, Bujanovics Sándor, Dessewffy Aristid, Püspöky Emil, Rubinek Gyula, Szentkirályi Kálmán, Szilassy Zoltán, Szónyi Zsigmond, Teleki Sándor gróf. — Vezérigazgató: Szónyi Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának: folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megalégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A szövetkezet elfogad

6 és 12 évre szóló jégbiztosításokat

is és a feleknek 6 éves biztosításnál 10%, 12 éves biztosításnál 20% **díjengedményt** ad, mely a díjból évről-évre levonatik. A jégbiztosítási feltételek mindenben a gazdák kívánalmainak felelnek meg.

Kis gazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal termésüket biztosítják 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az **igazgatóság Budapestben, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.**

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBBI ÉS LEGIDŐSBŐ HIRNEVEVŐ ORÁSZLETE.

Hapitaltoft 1847.

Bausweller János

Budaörsön, Cs. kir. községi hatóság elől a nemzeti aranyéremmel és méltóságos ajánlásokkal. 1847. évi. 44. sz.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL
RÉSZELETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

Kurcz Lipót és Társa

photocznikografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Clichéket

Chemigrafia, chromotypa, photo-, (auto)-typia, fametszet stb utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosítottak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltenek.

„FÜGGETLEN UJSÁG”

kiadóhivatalában

megrendelhető a

Magy. Földmivelők Naptára.

Ara postai küldéssel együtt

35 krajczár.

A GANZ és TÁRSA

vasöntő- és gépgyár részvénytársulat
Budapesten

t. e. részvényesei 1899. április 27-én, csütörtökön,
d. u. 4 órakor Budapestben, II. kerület, Ganz-utca, a gyár
helyiségében tartandó

harmincadik rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívotnak.

Napirend:

1. Az 1898. évi mérleg előterjesztése, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései, a tiszta nyereség felosztása iránti halározathozatal s a felmentvény megadása.
2. Az igazgatóság megválasztása.
3. Netáni indítványok az alapszabályok értelmében.

Az alapszabályok 14., 15. és 36. §-ai értelmében a közgyűlésen csak azon részvényesek bírnak szavazati joggal, kiknek részvényei a társaság könyvében legalább három hónappal a közgyűlés előtt nevükre iratták át és a kik részvényeiket legalább három nappal a közgyűlés előtt a társulati pénztárnál letéteményezték.

Egyébiránt részvények helyett budapesti nyilvános hitelintézetek letéjegyzeit is lehet letenni, ha ezekből kiváglik, hogy a letéteményezett részvények a társulat részvénykönyvébe a letéteményező nevére vannak beírva.

A közgyűlésen minden alapszabályszerűen letéteményezett egy-egy részvény egy-egy szavazatra ad jogot, ha azok száma nem több tiznél. De ezen számon felül csak minden öt-öt részvény után esik egy-egy szavazat. A szavazás jogát meghatalmazott által is lehet gyakorolni, meghatalmazott azonban, a törvényes képviselőket kivéve, csak szavazatképes részvényes lehet.

Az évi mérleg, a felügyelő-bizottság jelentésével együtt, folyó évi április 19-től kezdve a gyári igazgatóság irodájában a t. részvényesek rendelkezésére bocsátatik.

Az igazgatóság.

1898. évi forgalom: 26,239 bál.
Felhivjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét
a budapesti
gyapju-aukcziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG)
 ezelőtt **PFANHAUSER & Co.**
ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLŐZŐ-GÉPEK)
 MINDENNEMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
 Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
 * **BUDAPEST** *
 VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.
 (ROYAL SZÁLLODA)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

A legfontosabb védekező eszközök a szőlőpusztítás megakadályozására a

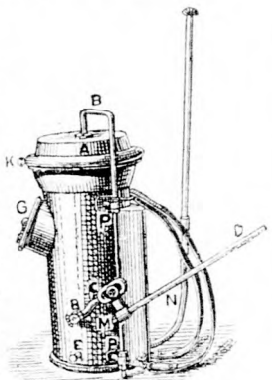
V. Vermorel villefranche-i

világhírű czég gyártmányai, melyek **kizárólagos** képviselői vagyunk **Magyarországra.**

AUSSIGI
Ia RÉZGÁLICZ

jegecsekben, vegytisztítva a peronospora elleni védekezésre, általunk szállítva és igazolványunkkal ellátott küldeményeket a **M. Á. V.** körülbélül **10% díjkedvezmény**nyel szállítják.

Szuperfoszfát,
kainit, chilisalétrom, kénsavas-káli, kénsavas-ammoniak,
szőlőtrágya-compositio

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben ajánl a

„HUNGÁRIA“
 műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, VI. VÁCZI-KÖRÚT 21.

Részletes utasítások kívánatra ingyen és bérmentve.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)